

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การเสนอผลวิจัยและอภิปรายผลในบทนี้ได้แบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่ (1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) และ (2) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการใช้สื่อโทรทัศน์ส่วนภูมิภาคเพื่อการพัฒนาชนบทของสถานีโทรทัศน์ส่วนภูมิภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งหมายถึงสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น)

4.1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ชมโทรทัศน์

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ชม

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ชมดังปรากฏตามตารางที่ 1 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.1. เพศ จำนวนผู้ชมที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีจำนวนเท่ากันคือ เพศละ 150 คน หรือร้อยละ 50 ทั้งนี้เนื่องจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2. อายุ พบว่าผู้ชมส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 16-17 ปี ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 63.7 รองลงมาคือผู้ที่มีอายุมากกว่า 17 ปี มีจำนวนร้อยละ 21.7 และมีอายุระหว่าง 13-15 ปี มีจำนวนร้อยละ 14.7 ผู้ชมที่มีอายุน้อยที่สุดคือ 13 ปี และสูงสุด 19 ปี และโดยเฉลี่ย มีอายุ 17.5 ปี

1.3. ระดับการศึกษา ผู้ชมทั้งหมดกำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายใน 3 ชั้นปี ได้แก่ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีที่ 5 และปีที่ 6 ซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ ชั้นละ 100 คนหรือคิดเป็นร้อยละ 33.3 ทั้งนี้เนื่องจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.4. การมีโทรทัศน์ พบว่า ผู้ชมส่วนใหญ่ร้อยละ 97.0 เป็นบุคคลที่บ้านของตนเองมีโทรทัศน์ซึ่งจำนวนนี้ร้อยละ 78.0 มีโทรทัศน์ประเภทสี และร้อยละ 22.0 มีโทรทัศน์ประเภทขาว-ดำ ส่วนบุคคลซึ่งที่บ้านไม่มีโทรทัศน์มีเพียงร้อยละ 3.0 เท่านั้น

1.5. จำนวนปีที่ได้ชมโทรทัศน์มาแล้ว พบว่าผู้ชมส่วนใหญ่ร้อยละ 56.0 เป็นผู้ที่ได้ชมโทรทัศน์มาแล้วเป็นเวลาระหว่าง 6-10 ปี รองลงมาร้อยละ 26.3 คือผู้ที่ได้ชมโทรทัศน์มาแล้วเป็นเวลาระหว่าง 11-15 ปี และผู้ที่ได้ชมโทรทัศน์แล้วเป็นเวลาระหว่าง 1-5 ปี มีจำนวนร้อยละ 15.7 ส่วนที่ได้ชมโทรทัศน์มาแล้วมากกว่า 15 ปี มีจำนวนเพียงร้อยละ 2.0 เท่านั้น จำนวนปีที่ผู้ชมได้ชมโทรทัศน์มาแล้วต่ำสุดคือ 1 ปี และสูงสุดคือ 16 ปี และโดยเฉลี่ยจำนวนปีที่ชมโทรทัศน์คือ 8.6 ปี

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ชม

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	150	50.0
หญิง	150	50.0
รวม	300	100.0
2. อายุ		
13-15 ปี	44	14.7
16-17 ปี	191	63.7
มากกว่า 17 ปี	65	21.7
รวม	300	100.0
(อายุต่ำสุด 13 ปี สูงสุด 19 ปี เฉลี่ย 17.5 ปี)		
3. ระดับการศึกษา		
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	100	33.3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	100	33.3
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	100	33.3
รวม	300	99.9
4. การมีโทรทัศน์		
จำนวนผู้ชมซึ่งที่บ้านมีโทรทัศน์	291	97.0
- โทรทัศน์ สี	(227)	(75.7)
- โทรทัศน์ ขาว-ดำ	(64)	(21.3)
จำนวนผู้ชมซึ่งมีบ้านไม่มีโทรทัศน์	9	3.0
รวม	300	100.0
5. จำนวนปีที่ได้ชมโทรทัศน์มาแล้ว		
1-5 ปี	47	15.7
6-10 ปี	168	56.0
11-15 ปี	79	26.3
มากกว่า 15 ปี	6	2.0
รวม	300	100.0
(จำนวนปีที่ชมต่ำสุด 1 ปี สูงสุด 16 ปี เฉลี่ย 8.6 ปี)		
6. จำนวนวันที่ชมโทรทัศน์ภายใน 1 สัปดาห์		
ชมทุกวัน	240	80.0
อื่น ๆ เช่น 2-5 วัน	60	20.0
รวม	300	100.0
(จำนวนวันที่ชมเฉลี่ย 6.2 วันต่อสัปดาห์)		

1.8. จำนวนวันที่ชมโทรทัศน์ภายใน 1 สัปดาห์ พบว่าผู้ชมส่วนใหญ่ร้อยละ 80.0 ชมโทรทัศน์ทุกวัน และนอกนั้นร้อยละ 20.0 เป็นผู้ชมที่ชมโทรทัศน์ในระหว่าง 2-5 วัน ภายใน 1 สัปดาห์ และจำนวนวันที่ชมโทรทัศน์ภายใน 1 สัปดาห์โดยเฉลี่ยคือ 6.2 วัน

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ชมจะเห็นว่า ผู้ชมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 16-17 ปี และอายุเฉลี่ยคือ 17.5 ปี เป็นบุคคลซึ่งที่บ้านของตนเองมีโทรทัศน์ซึ่งเป็นโทรทัศน์ประเภทสี ได้ชมโทรทัศน์มาแล้วมากกว่า 5 ปีขึ้นไป และชมโทรทัศน์เป็นประจำทุกวัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โทรทัศน์เป็นสื่อที่ได้รับความนิยมและสนใจจากผู้ชมเป็นอย่างมาก กล่าวได้ว่าโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของประชาชนในภูมิภาคนี้

2. เวลาในการชมโทรทัศน์

การศึกษาเวลาในการชมโทรทัศน์ครั้งนี้ ได้ศึกษาถึงเวลาที่เริ่มต้นชมโทรทัศน์ และจำนวนชั่วโมงที่ใช้ชมในแต่ละวัน คือในวันราชการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ และวันหยุดราชการ โดยเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ ส่วนเวลาที่เริ่มต้นชมในแต่ละวันได้แบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือช่วงเช้า เริ่มตั้งแต่เวลา 05.00 น. เป็นต้นไป และช่วงบ่าย เริ่มตั้งแต่เวลา 13.00 น. เป็นต้นไป ซึ่งผลจากการศึกษาดังปรากฏตามตารางที่ 2 ดังนี้

2.1. ช่วงเช้า

การชมโทรทัศน์ของผู้ชมในช่วงเช้าพบว่า ในวันราชการผู้ชมโทรทัศน์มีจำนวนร้อยละ 56.0 และที่ไม่ได้ชมโทรทัศน์ในช่วงเวลาดังกล่าวมีจำนวน ร้อยละ 44.0 ส่วนในวันหยุดราชการ ผู้ชมโทรทัศน์มีจำนวนร้อยละ 93.3 และ ที่ไม่ได้ชมโทรทัศน์ในช่วงเช้า มีจำนวนเพียงร้อยละ 6.6 เท่านั้น

สำหรับเวลาเริ่มต้นชมโทรทัศน์ในช่วงเช้านี้พบว่า ในวันราชการผู้ชมที่เริ่มต้นชมโทรทัศน์ตั้งแต่ เวลา 06.00 น. มีจำนวนร้อยละ 58.3 รองลงมาที่เริ่มต้นชมโทรทัศน์ตั้งแต่เวลา 05.00 น. มีจำนวนร้อยละ 23.2 และผู้ชมส่วนใหญ่ร้อยละ 79.2 ได้ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ในช่วงนี้เป็นเวลา 1 ชั่วโมง รองลงมาร้อยละ 10.7 ใช้เวลาชมโทรทัศน์ 2 ชั่วโมง ซึ่งโดยเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการชมโทรทัศน์ในช่วงเช้าของวันราชการคือ 1.2 ชั่วโมง

ส่วนในวันหยุดราชการมีผู้ชมร้อยละ 36.1 ที่เริ่มต้นชมโทรทัศน์ตั้งแต่เวลา 08.00 น. รองลงมาร้อยละ 21.8 เริ่มต้นชมโทรทัศน์ตั้งแต่เวลา 06.00 น. และผู้ชมได้ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ตั้งแต่ 3-6 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยเวลาที่ใช้ชมโทรทัศน์ในช่วงเช้าของวันหยุดราชการ คือ 4 ชั่วโมง

ตารางที่ 2 เวลาในการชมโทรทัศน์ในแต่ละวัน

การชมโทรทัศน์	วันราชการ		วันหยุดราชการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ช่วงเช้า				
1.1 จำนวนผู้ชมและไม่ได้ชม	(n=300)		(n=300)	
- จำนวนผู้ไม่ได้ชมโทรทัศน์ในช่วงเช้า	132	44.0	20	6.6
- จำนวนผู้ชมโทรทัศน์ในช่วงเช้า	168	56.0	280	93.3
1.2 เวลาที่เริ่มต้นชมโทรทัศน์	(n=168)		(n=280)	
05.00 น.	39	23.2	10	3.5
06.00 น.	98	58.3	61	21.8
07.00 น.	18	10.7	38	13.6
08.00 น.	1	0.6	101	36.1
09.00 น.	-	-	42	15.0
ไม่แน่นอน	12	7.1	28	10.0
1.3 จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการชมโทรทัศน์	(n=168)		(n=280)	
1 ชั่วโมง	133	79.2	10	3.6
2 ชั่วโมง	18	10.7	25	8.9
3 ชั่วโมง	5	3.0	42	15.0
4 ชั่วโมง	-	-	76	27.1
5 ชั่วโมง	-	-	32	11.4
6 ชั่วโมง	-	-	42	15.0
ไม่แน่นอน	12	7.1	53	18.9
	(โดยเฉลี่ย 1.2 ชั่วโมงสำหรับช่วงเช้า)		(โดยเฉลี่ย 4.0 ชั่วโมงสำหรับช่วงเช้า)	
2. ช่วงบ่าย				
2.1 จำนวนผู้ชมและไม่ได้ชม	(n=300)		(n=300)	
- จำนวนผู้ไม่ได้ชมโทรทัศน์ในช่วงบ่าย	9	3.0	4	1.3
- จำนวนผู้ชมโทรทัศน์ในช่วงบ่าย	291	97.0	296	98.7

ตารางที่ 2 (ต่อ)

การชมโทรทัศน์	วันราชการ		วันหยุดราชการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2.2 เวลาที่เริ่มต้นชมโทรทัศน์	(n=291)		(n=296)	
14.00 น.	-	-	51	17.2
15.00 น.	-	-	27	9.1
16.00 น.	65	22.3	40	13.5
17.00 น.	61	21.0	31	10.5
18.00 น.	43	14.8	36	12.2
19.00 น.	45	15.5	41	13.9
20.00 น.	52	17.9	48	16.2
ไม่แน่นอน	25	8.6	22	7.4
2.3. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในการชมโทรทัศน์	(n=291)		(n=296)	
1 ชั่วโมง	10	3.4	17	5.7
2 ชั่วโมง	48	16.5	30	10.1
3 ชั่วโมง	62	21.3	56	18.9
4 ชั่วโมง	53	18.2	64	21.8
5 ชั่วโมง	39	13.4	30	10.1
6 ชั่วโมง	30	10.3	38	12.8
7 ชั่วโมง	13	4.5	13	4.4
8 ชั่วโมง	4	1.4	17	12.5
ไม่แน่นอน	12	4.1	11	3.7
	(โดยเฉลี่ย 3.9 ชั่วโมง สำหรับช่วงบ่าย)		(โดยเฉลี่ย 4.2 ชั่วโมง สำหรับช่วงบ่าย)	

2.2. ช่วงบ่าย

การชมโทรทัศน์ของผู้ชมในช่วงบ่ายพบว่า จำนวนผู้ที่ชมโทรทัศน์ในตอนบ่ายของวันราชการและวันหยุดราชการมีจำนวนใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 97.0 และร้อยละ 98.7 ตามลำดับ

สำหรับเวลาเริ่มต้นชมโทรทัศน์ในช่วงบ่ายนี้ พบว่าในวันราชการผู้ชมเริ่มต้นชมโทรทัศน์ในช่วงเวลาระหว่าง 16.00 น. ถึง 20.00 น. มีจำนวนในระหว่างร้อยละ 17.9 ถึง 22.3 โดยที่ผู้ชมร้อยละ 22.3 เริ่มต้นชมโทรทัศน์เวลา 16.00 น. รองลงมาร้อยละ 21.00 น. เริ่มต้นชมโทรทัศน์เวลา 17.00 น. และผู้ชมได้ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ในช่วงเวลาระหว่าง 2-6 ชั่วโมง มีจำนวนในระหว่างร้อยละ 13.4 ถึง 21.3 โดยที่ผู้ชมร้อยละ 21.3 ได้ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์เป็นเวลา 3 ชั่วโมง รองลงมาร้อยละ 18.2 ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์เป็นเวลา 4 ชั่วโมง ซึ่งโดยเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการชมโทรทัศน์มีในช่วงบ่ายของวันราชการคือ 3.9 ชั่วโมง

ส่วนในวันหยุดราชการ ผู้ชมเริ่มต้นชมโทรทัศน์ช่วงในเวลาระหว่างตั้งแต่ 14.00 ถึง 20.00 น. มีจำนวนในระหว่างร้อยละ 9.1 ถึง 17.2 โดยที่ผู้ชมร้อยละ 17.2 เริ่มต้นชมโทรทัศน์ในเวลา 14.00 น. รองลงมาร้อยละ 16.2 เริ่มต้นชมโทรทัศน์เวลา 20.00 น. สำหรับเวลาที่ใช้ในการชมโทรทัศน์ผู้ชมร้อยละ 21.8 ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์คือ 4 ชั่วโมง รองลงมาร้อยละ 18.9 ใช้เวลาในการชมโทรทัศน์ 3 ชั่วโมง ซึ่งโดยเฉลี่ยเวลาที่ผู้ชมใช้ชมโทรทัศน์ในช่วงบ่ายของวันหยุดราชการคือ 4.20 ชั่วโมง

จากการศึกษาเวลาในการชมโทรทัศน์ของผู้ชม จะเห็นได้ว่าผู้ชมส่วนใหญ่ชมโทรทัศน์ทั้งช่วงเช้าและบ่ายทุกวัน และใช้เวลาชมโทรทัศน์ในช่วงเช้าของวันหยุดราชการมากกว่าในวันราชการ ส่วนเวลาที่ใช้ชมโทรทัศน์ในช่วงบ่ายของวันราชการและวันหยุดราชการโดยเฉลี่ยมีจำนวนใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะว่าผู้ชมทั้งหมดเป็นนักเรียน ดังนั้นในวันราชการทุกคนจะต้องไปโรงเรียน และกล่าวได้ว่า การชมโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรประจำวันของผู้ชม

3. ความนิยมของผู้ชมที่มีต่อสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

จากการศึกษาความนิยมของผู้ชมที่มีต่อสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ จำนวน 5 ช่อง ซึ่งได้แก่ สถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 (อ.ส.ม.ท.) สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 5 สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 สถานีโทรทัศน์ทีวีสีช่อง 9 (อ.ส.ม.ท.) และสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ดังปรากฏผลตามตารางที่ 3 พบว่า

สถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมสูงสุด คือ สถานีโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง 7 คิดเป็นร้อยละ 77.7 รองลงมา ได้แก่ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 (ร้อยละ 48.0) ช่อง 9 (ร้อยละ 45.3) และช่อง 5 (ร้อยละ 50.3) ส่วนสถานีโทรทัศน์ที่ได้รับความนิยมจากผู้ชมต่ำที่สุด หรืออันดับสุดท้าย คือ สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) คิดเป็นร้อยละ 94.3

ตารางที่ 8 ความนิยมของผู้ชมที่มีต่อสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ

สถานีโทรทัศน์	อันดับของความนิยม									
	อันดับ 1		อันดับ 2		อันดับ 3		อันดับ 4		อันดับ 5	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่อง 7	233	77.7	43	14.3	14	4.7	10	3.3	-	-
ช่อง 3	38	12.7	144	48.0	89	29.7	26	8.7	3	1.0
ช่อง 9	17	5.7	37	12.3	136	45.3	103	34.3	7	2.3
ช่อง 5	12	4.0	73	24.3	57	19.0	151	50.3	7	2.3
ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น)	-	-	3	1.0	4	1.3	10	3.3	283	94.3
รวม	800	100	800	100	800	100	800	100	800	100

4. ความสนใจของผู้ชมที่มีต่อรายการโทรทัศน์

การศึกษากความสนใจของผู้ชมที่มีต่อรายการโทรทัศน์ดังปรากฏผลตามตารางที่ 4 พบว่า ในจำนวนรายการโทรทัศน์ 19 รายการ รายการที่ผู้ชมให้ความสนใจอยู่ในระดับมาก มี 9 รายการ ซึ่งเรียงตามลำดับได้ดังนี้ (1) เพลงและคอนเสิร์ต (2) ข่าวกีฬา (3) ละครเวที (4) ภาพยนตร์เรื่องยาว (5) รายการเกี่ยวกับกีฬาประเภทต่างๆ (6) รายการ “เกมส์โชว์” (7) รายการ “ทอล์คโชว์” (8) ข่าวประจำวัน และ (9) ข่าวท้องถิ่น

ส่วนรายการที่ผู้ชมให้ความสนใจอยู่ในระดับปานกลางมี 9 รายการ ได้แก่ (1) สารคดีความรู้ทั่วไป (2) รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (3) รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (4) รายการเกี่ยวกับท่องเที่ยว (5) รายการตอบปัญหา (6) ข่าวต่างประเทศ (7) รายการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย (8) รายการศิลปวัฒนธรรม และ (9) รายการเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร

สำหรับรายการที่ผู้ชมให้ความสนใจอยู่ในระดับน้อย มีเพียง 1 รายการคือ รายการอภิปรายหรือสนทนาทางการเมือง ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะว่าผู้ชมซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่นทั้งหมด จึงไม่ค่อยให้ความสนใจต่อรายการโทรทัศน์ประเภทนี้เท่าที่ควร

ตารางที่ 4 ความสนใจของผู้ชมที่มีต่อรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์	ระดับของความสนใจ (N=300)		
	Mean	S.D.	ระดับความสนใจ
1. เพลงและคอนเสิร์ต	4.36	0.90	มาก
2. ข่าวกีฬา	4.25	0.92	มาก
3. ละครทีวี	4.24	0.97	มาก
4. ภาพยนตร์เรื่องยาว	4.14	0.99	มาก
5. รายการเกี่ยวกับกีฬาประเภทต่าง ๆ	4.04	0.98	มาก
6. รายการ “เกมส์โชว์”	3.90	1.04	มาก
7. รายการ “ทอล์คโชว์”	3.87	1.05	มาก
8. ข่าวประจำวัน	3.69	0.97	มาก
9. ข่าวท้องถิ่น	3.68	0.91	มาก
10. สารคดีความรู้ทั่วไป	3.63	1.06	ปานกลาง
11. รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.44	1.03	ปานกลาง
12. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	3.44	1.10	ปานกลาง
13. รายการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.43	1.08	ปานกลาง
14. รายการตอบปัญหา	3.41	1.20	ปานกลาง
15. ข่าวต่างประเทศ	3.37	0.96	ปานกลาง
16. รายการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย	3.32	0.99	ปานกลาง
17. รายการศิลปวัฒนธรรม	3.14	1.06	ปานกลาง
18. รายการเกี่ยวกับการพัฒนาการเกษตร	3.05	1.04	ปานกลาง
19. รายการอภิปรายหรือสนทนาทางการเมือง	2.47	1.15	น้อย

5.ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น)

ผลจากการศึกษาความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) ซึ่งได้จัดกลุ่มรายการออกเป็น 22 รายการ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 5 เป็นดังนี้

ในจำนวนรายการโทรทัศน์ 22 รายการ พบว่ามีเพียง 2 รายการที่มีค่าเฉลี่ยของระดับความถี่ในการชมอยู่ในระดับค่อนข้างบ่อย คือรายการเพลง (ค่าเฉลี่ย 2.65) และรายการกีฬา (ค่าเฉลี่ย 2.54) นอกนั้นเป็นอีก 20 รายการ มีค่าเฉลี่ยระดับความถี่ในการชมอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 5 ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ส่วนภูมิภาคช่อง 11
(ช่อง 4 ขอนแก่น)

รายการโทรทัศน์	ระดับของความถี่ในการชมรายการ (N=300)		
	Mean	S.D.	ระดับความถี่
1. รายการเพลง	2.65	0.94	ค่อนข้างบ่อย
2. รายการกีฬา	2.54	1.11	ค่อนข้างบ่อย
3. ข่าวภายในประเทศ	2.36	1.05	นาน ๆ ครั้ง
4. ข่าวท้องถิ่น	2.30	0.95	นาน ๆ ครั้ง
5. ข่าวต่างประเทศ	2.25	1.02	นาน ๆ ครั้ง
6. รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	2.21	0.86	นาน ๆ ครั้ง
7. รายการเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	2.15	0.80	นาน ๆ ครั้ง
8. รายการเกี่ยวกับเด็ก	2.12	0.86	นาน ๆ ครั้ง
9. รายการท่องเที่ยว	2.10	0.89	นาน ๆ ครั้ง
10. รายการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย	2.10	0.89	นาน ๆ ครั้ง
11. รายการเกี่ยวกับกฎหมาย	2.05	0.75	นาน ๆ ครั้ง
12. รายการเกี่ยวกับการเกษตร	2.05	0.80	นาน ๆ ครั้ง
13. รายการเกี่ยวกับการเล่นท้องถิ่น	2.03	0.83	นาน ๆ ครั้ง
14. รายการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม	2.02	0.84	นาน ๆ ครั้ง
15. รายการเกี่ยวกับสารคดีต่างประเทศ	1.99	0.88	นาน ๆ ครั้ง
16. รายการเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	1.97	1.71	นาน ๆ ครั้ง
17. รายการส่งเสริมอุตสาหกรรม	1.95	1.86	นาน ๆ ครั้ง
18. รายการความรู้ทั่วไป	1.93	1.88	นาน ๆ ครั้ง
19. รายการเกี่ยวกับเด็ก	1.90	0.73	นาน ๆ ครั้ง
20. รายการภาษา	1.90	0.76	นาน ๆ ครั้ง
21. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา	1.89	0.65	นาน ๆ ครั้ง
22. รายการเกี่ยวกับเศรษฐกิจ	1.84	0.70	นาน ๆ ครั้ง

สำหรับรายการโทรทัศน์ 20 รายการที่ผู้ชมมีค่าเฉลี่ยระดับความดีในการชมอยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ยังสามารถจัดได้เป็น 2 กลุ่ม คือ (ก) กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยระดับความดีในการชมอยู่ในระหว่าง 2.36-2.02 จำนวน 12 รายการซึ่งเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้แก่ (1) ข่าวภายในประเทศ (2) ข่าวท้องถิ่น (3) ข่าวต่างประเทศ (4) รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (5) รายการเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น (6) รายการเกี่ยวกับเด็ก (7) รายการท่องเที่ยว (8) รายการเกี่ยวกับสุขภาพและอนามัย (9) รายการเกี่ยวกับกฎหมาย (10) รายการเกี่ยวกับการเกษตร (11) รายการเกี่ยวกับการละเล่นท้องถิ่น และ (12) รายการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และ (ข) กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยระดับความดีในการชมอยู่ในระหว่าง 1.99-1.84 มี 8 รายการ ซึ่งเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงไปหาลำดับต่ำ ได้แก่ (1) รายการเกี่ยวกับสารคดีต่างประเทศ (2) รายการเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (3) รายการส่งเสริมอุตสาหกรรม (4) รายการความรู้ทั่วไป (5) รายการเกี่ยวกับเด็ก (6) รายการภาษา (7) รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และ (8) รายการเกี่ยวกับเศรษฐกิจ

ผลจากการศึกษาความดีในการชมรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จะเห็นว่า ผู้ชมมีระดับความดีในการชมรายการในระดับค่อนข้างน้อย ซึ่งเพียง 2 รายการ คือรายการเพลงและรายการกีฬา ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้ชมส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นซึ่งเป็นช่วงอายุที่ชอบความสนุกสนานและบันเทิงต่าง ๆ

8. ความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการปรับปรุงรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 (ช่อง 4

ขอนแก่น)

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการปรับปรุงรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) ดังปรากฏผลตามตารางที่ 6 พบว่า ผู้ชมมีความคิดเห็นต่อการปรับปรุงรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) ในจำนวน 14 รายการซึ่งมี 2 รายการที่อยู่ในระดับมากที่สุด คือควรปรับปรุงความชัดเจนของภาพให้ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.66) และควรปรับปรุงเทคนิคในการนำเสนอภาพและเสียงให้ทันสมัยยิ่งขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.63)

ส่วนการปรับปรุงภาพโทรทัศน์ที่ผู้ชมมีความคิดควรปรับปรุงอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.39-4.09 มีจำนวน 11 รายการ ซึ่งเรียงตามลำดับได้แก่ (1) ควรมีรายการสดที่สนุกสนาน (2) การนำเสนออย่างควรปรับปรุงรูปแบบให้ชวนน่าติดตาม (3) รายการข่าวต่าง ๆ ควรจะทันต่อเหตุการณ์ (4) ควรมีการประเมินผลผู้ชมรายการการเพื่อจะได้นำมาปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการ (5) ควรมีภาพยนตร์เรื่องยาว (6) ควรปรับปรุงกำลังส่งให้ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น (7) ควรมีรายการแข่งขันและการประกวด (8) ควรมีรายการละครทีวีเรื่องยาว (9) รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาควรปรับปรุงวิธีการสอนให้น่าติดตามชม (10) ควรเพิ่มภาพยนตร์การ์ตูนและ (11) ควรเชิญผู้มีชื่อเสียงในสาขาต่างๆ มาออกรายการ

สำหรับความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) ในระดับปานกลางมีเพียง 1 รายการ คือ ควรมีโฆษณาเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการจัดรายการที่ดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.07)

ตารางที่ 6 ระดับความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อการปรับปรุงรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11
(ช่อง 4 ขอนแก่น)

การปรับปรุง	ระดับของความคิดเห็น (N=300)		
	Mean	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ควรปรับปรุงความชัดเจนของภาพให้ดีขึ้น	4.66	0.72	มากที่สุด
2. ควรปรับปรุงเทคนิคการนำเสนอภาพและเสียงให้ทันสมัยยิ่งขึ้น	4.63	0.70	มากที่สุด
3. ควรมีรายการสดที่สนุกสนาน เช่น เกมสั- โซว์	4.39	0.87	มาก
4. การนำเสนอข่าว ควรปรับปรุงรูปแบบให้ ชวนน่าติดตาม	4.38	0.84	มาก
5. รายการข่าวต่างๆ ควรจะทันต่อเหตุการณ์	4.36	0.87	มาก
6. ควรมีการประเมินผลผู้ชมรายการเพื่อจะได้ นำมาปรับปรุงรายการให้ตรงกับความต้องการ	4.35	0.93	มาก
7. ควรมีภาพยนตร์เรื่องยาว	4.30	0.99	มาก
8. ควรปรับปรุงกำลังส่งให้ครอบคลุมพื้นที่ มากขึ้น	4.27	0.94	มาก
9. ควรมีรายการแข่งขันและการประกวด เช่น การตอบปัญหา เป็นต้น	4.25	0.93	มาก
10. ควรมีรายการละครทีวีเรื่องยาว	4.24	0.97	มาก
11. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาควรปรับ- ปรุงวิธีการสอนให้น่าติดตามชม	4.23	0.91	มาก
12. ควรมีภาพยนตร์การ์ตูน	4.15	1.09	มาก
13. ควรเชิญผู้มีชื่อเสียงในสาขาต่าง ๆ มา ออกรายการ	4.09	1.05	มาก
14. ควรมีโฆษณาเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนับสนุน การจัดรายการที่ดี	3.07	1.46	ปานกลาง

7. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จำแนกตามเพศ

การศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จำแนกตามเพศนี้ได้ศึกษาใน 3 ประเภทคือ (1) ความสนใจที่มีต่อการชมรายการโทรทัศน์ (2) ความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ และ (3) ความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงสถานีโทรทัศน์ซึ่งผลจากการศึกษาเป็นดังนี้

7.1 เปรียบเทียบความสนใจของผู้ชมที่มีต่อการชมรายการโทรทัศน์

จากการศึกษาเปรียบเทียบความสนใจของผู้ชมที่มีต่อการชมรายการโทรทัศน์ จำแนกตามเพศ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 7 พบว่า ในจำนวนรายการโทรทัศน์ 19 รายการนั้น ผู้ชมที่เป็นชายและหญิงมีความสนใจต่อการชมรายการโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 13 รายการ ส่วนรายการที่ผู้ชมที่เป็นชายและหญิงมีความสนใจต่อการชมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 6 รายการ ดังนี้

- (1) รายการที่ชายมีความสนใจมากกว่าหญิง มี 3 รายการ ได้แก่ (1) รายการข่าวต่างประเทศ (2) ข่าวกีฬาและ (3) รายการเกี่ยวกับกีฬาประเภทต่าง ๆ
- (2) รายการที่หญิงมีความสนใจมากกว่าชาย มี 3 รายการ ได้แก่ (1) รายการ “เกมส์โชว์” (2) รายการ “ทอล์คโชว์” และ (3)ละครทีวี

7.2 เปรียบเทียบความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์

จากการศึกษาเปรียบเทียบความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จำแนกตามเพศ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 8 พบว่าในจำนวนรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จำนวน 22 รายการนั้น ผู้ชมที่เป็นชายและหญิง มีความถี่ในการชมรายการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 9 รายการ ได้แก่ (1) รายการเกี่ยวกับกฎหมาย (2) รายการท่องเที่ยว (3) รายการเด็ก (4) รายการความรู้ทั่วไป (5) รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (6) รายการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม (7) รายการศาสนา (8) รายการภาษา และ (9) รายการละเล่นท้องถิ่น

ส่วนรายการที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความถี่ในการชมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 13 รายการ โดยที่นักเรียนชายมีค่าเฉลี่ยความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์สูงกว่านักเรียนหญิง ได้แก่ (1) รายการกีฬา (2) รายการเพลง (3) ข่าวภายในประเทศ (4) ข่าวต่างประเทศ (5) ข่าวท้องถิ่น (6) รายการเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (7) รายการเกี่ยวกับเศรษฐกิจ (8) รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย (9) รายการเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น (10) รายการเกี่ยวกับการเกษตร (11) รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (12) สารคดีต่างประเทศ และ (13) รายการส่งเสริมอุตสาหกรรม

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความสนใจของผู้ชมที่มีต่อการชมรายการโทรทัศน์โดยทั่วไปจำแนกตามเพศ

รายการโทรทัศน์	ชาย N=150		หญิง N=150		ค่า t	2 tail Prob (P)
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1. ข่าวประจำวัน(ทั่วไปในประเทศ)	3.74	0.98	3.63	0.95	0.95	.343
2. ข่าวต่างประเทศ	3.50	0.93	3.24	0.97	2.41	.061*
3. ข่าวท้องถิ่น	3.70	0.90	3.64	0.91	0.57	.567
4. ข่าวกีฬา	4.52	0.73	3.98	1.01	5.38	.000*
5. รายการเกี่ยวกับการพัฒนา ทางการเกษตร	3.16	1.05	2.93	1.01	1.90	.058
6. รายการเกี่ยวกับสุขภาพและ อนามัย	3.24	0.98	3.40	1.00	-1.40	.164
7. รายการโทรทัศน์เพื่อการ ศึกษา	3.40	1.08	3.48	1.11	-0.63	.530
8. สารคดีความรู้ทั่วไป	3.72	1.01	3.53	1.09	1.53	.126
9. รายการเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	3.36	1.08	3.49	1.11	-1.01	.312
10. รายการเกี่ยวกับกีฬา ประเภทต่าง ๆ	4.36	0.78	3.72	1.05	5.89	.000*
11. รายการ “เกมส์โชว์”	3.66	1.01	4.14	1.01	-4.10	.000*
12. รายการ “ทอล์คโชว์”	3.65	1.04	4.09	1.01	-3.71	.000*
13. รายการอภิปรายสนทนา ทางการเมือง	2.51	1.18	2.42	1.11	0.70	.483
14. รายการตอบปัญหา	3.36	1.10	3.44	1.13	-0.62	.537
15. ภาพยนตร์เรื่องยาว	4.08	0.98	4.18	0.99	-0.87	.383
16.ละครทีวี	3.96	1.64	4.52	0.89	-5.20	.000*
17. เพลงและคอนเสิร์ต	4.28	0.90	4.43	0.88	-1.42	.158
18. รายการศิลปวัฒนธรรม	3.05	1.03	3.22	1.07	-1.42	.156
19. รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	3.46	1.04	3.41	1.03	0.39	.697

* p<.05

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบความถี่ในการชมรายการโทรทัศน์ของสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11
(ขอนแก่น) จำแนกตามเพศ

รายการโทรทัศน์	ชาย		หญิง		ค่า t	2 tail Prob (P)
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1. รายการกีฬา	2.84	1.07	2.23	1.05	4.97	.000*
2. รายการเพลง	2.78	0.93	2.50	0.93	2.60	.010*
3. ข่าวภายในประเทศ	2.53	1.04	2.18	1.03	2.96	.003*
4. ข่าวต่างประเทศ	2.48	1.06	2.01	0.91	4.07	.000*
5. ข่าวท้องถิ่น	2.45	1.00	2.14	0.87	2.88	.004*
6. รายการเกี่ยวกับกฎหมาย	2.12	0.75	1.98	0.75	1.61	.108
7. รายการท่องเที่ยว	2.10	0.91	2.08	0.85	.20	.845
8. รายการเกี่ยวกับเด็ก	2.06	0.81	2.16	0.89	-1.01	.312
9. รายการเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	2.09	0.73	1.84	0.66	3.13	.002*
10. รายการความรู้ทั่วไป	2.02	0.93	1.84	0.82	1.84	.067
11. รายการเกี่ยวกับเศรษฐกิจ	2.00	0.69	1.68	0.67	4.13	.000*
12. รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาศึกษา	1.91	0.66	1.86	0.64	0.70	.481
13. รายการเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม	2.11	0.87	1.92	0.80	1.93	.055
14. รายการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย	2.20	0.92	2.00	0.84	2.03	.044*
15. รายการเกี่ยวกับศาสนา	1.96	0.77	1.84	0.67	1.51	.132
16. รายการเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	2.28	0.77	2.00	0.79	3.09	.002*
17. รายการภาษา	1.93	0.80	1.86	0.72	0.76	.449
18. รายการเกี่ยวกับการเกษตร	2.22	0.81	1.87	0.74	3.86	.000*
19. รายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม	2.31	0.87	2.10	0.87	2.09	.037*
20. รายการเกี่ยวกับการละเล่นท้องถิ่น	2.12	0.86	1.94	0.78	1.88	.061
21. สารคดีต่างประเทศ	2.14	0.87	1.83	0.87	3.04	.003*
22. รายการส่งเสริมอุตสาหกรรม	2.10	0.89	1.79	0.78	3.04	.001*

* P < .5

7.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11

(ช่อง 4 ขอนแก่น)

จากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จำแนกตามเพศ ดังปรากฏผลตามตารางที่ 9 พบว่า การปรับปรุงรายการสถานีวิทยุโทรทัศน์ จำนวน 14 รายการนั้น ผู้ชมที่เป็นชายและหญิง มีความคิดเห็นต่อการปรับปรุงรายการโทรทัศน์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 10 รายการ ส่วนรายการที่ชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการปรับปรุงรายการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 4 รายการ โดยที่หญิงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าชาย ซึ่งได้แก่ (1) ควรมีรายการสดที่สนุกสนาน (2) ควรเพิ่มรายการภาพยนตร์การ์ตูน (3) ควรมีรายการละครทีวีเรื่องยาว และ (4) ควรเชิญผู้มีชื่อเสียงในสาขาต่าง ๆ มาออกรายการ

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ชมที่มีต่อสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ช่อง 4 ขอนแก่น) จำแนกตามเพศ จะเห็นว่ามีความแตกต่างกัน กล่าวคือเพศชายมีความสนใจในรายการข่าว รายการกีฬา และรายการเกี่ยวกับข่าวประเภทต่าง ๆ และมีความถี่ในการชมรายการดังกล่าวสูงกว่าเพศหญิง ส่วนเพศหญิงมีความสนใจในรายการ “เกมส์โชว์” “ทอล์ก-โชว์” และละครทีวี รวมถึงมีความคิดเห็นว่าการเพิ่มรายการลักษณะดังกล่าวอีกด้วย

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อการปรับปรุงรายการของสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 11

(ช่อง 4 ขอนแก่น) จำแนกตามเพศ

รายการโทรทัศน์	ชาย N=150		หญิง N=150		ค่า t	2 tail Prob (P)
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
1. ควรปรับปรุงความชัดเจนของภาพให้ดีขึ้น	4.55	0.72	4.67	0.71	-0.24	.810
2. ควรปรับปรุงเทคนิคในการนำเสนอภาพและเสียงให้ทันสมัยยิ่งขึ้น	4.60	0.73	4.66	0.67	-0.66	.512
3. รายการข่าวต่าง ๆ ควรจะทันต่อเหตุการณ์	4.36	0.88	4.36	0.85	-0.07	.947
4. การนำเสนอข่าว ควรปรับปรุงรูปแบบให้ชวนน่าติดตาม	4.34	0.89	4.41	0.78	-0.74	.458

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการโทรทัศน์	ชาย N=150		หญิง N=150		ค่า t	2 tail Prob (P)
	Mean	S.D.	Mean	S.D.		
5. รายการโทรทัศน์เพื่อการ ศึกษาควรปรับปรุงวิธีการ สอนให้น่าติดตามชม	4.29	0.87	4.16	0.93	1.27	.204
6. ควรมีรายการสดที่สนุก สนาน เช่น เกมส์โชว์	4.26	0.93	4.52	0.77	-2.62	.009*
7. ควรมีรายการภาพยนตร์เรื่อง ยาว	4.26	1.02	4.32	0.96	-0.52	.601
8. ควรปรับปรุงกำลังส่งให้ ครอบคลุมพื้นที่มากขึ้น	4.25	.096	4.28	0.92	-.31	.760
9. ควรมีการประเมินผลผู้ชม รายการเพื่อจะได้นำมาปรับ- ปรุงรายการให้ตรงกับ ความ ต้องการ	4.24	1.02	4.44	0.82	-1.87	.063
10. ควรมีรายการแข่งขันและ การประกวด เช่น การตอบ ปัญหาเป็นต้น	4.16	0.97	4.34	0.87	-1.75	.081
11. ควรเพิ่มรายการภาพยนตร์ การ์ตูน	4.13	1.12	4.16	1.05	-2.26	.009*
12. ควรมีรายการละครทีวีเรื่อง ยาว	4.05	1.06	4.42	0.84	-3.31	.001*
13. ควรเชิญผู้มีชื่อเสียงในสาขา ต่าง ๆ มาออกรายการ	3.19	1.14	4.21	0.94	-2.04	.043*
14.ควรมีโฆษณาเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการจัดรายการที่ดี	3.00	1.49	3.13	1.43	-.079	.430

*P<.05

4.2. ผลการศึกษาสภาพปัญหาการใช้สื่อโทรทัศน์เพื่อการพัฒนาชนบทของสถานีโทรทัศน์ส่วนภูมิภาคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. การเผชิญกับยุคของการแข่งขันในวงการโทรทัศน์

ในปัจจุบันวงการโทรทัศน์ของไทยนับว่ามีการแข่งขันเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะผู้ชมโทรทัศน์โดยทั่วไปมีโอกาสเลือกรับชมรายการจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ได้หลายช่องและหลายระบบ กล่าวได้ว่าผู้ชมโทรทัศน์ชาวไทยมีอิสระเสรีในการเลือกรับชมรายการจากสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ ได้เป็นร้อยช่อง สาเหตุดังกล่าวทำให้สถานีวิทยุโทรทัศน์ภายในประเทศต่างก็พยายามปรับปรุงความสามารถของตนในการพัฒนาและขยายรัศมีการแพร่ภาพให้ได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งปรับปรุงคุณภาพของภาพและเสียงให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างสรรค์และสรรหารายการประเภทต่าง ๆ ที่สามารถเรียกความสนใจและความนิยมจากผู้ชม เช่น รายการบันเทิงประเภท เกมโชว์ รายการเพลงและคอนเสิร์ต รายการกีฬาประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รายการข่าวประจำวัน ซึ่งทุกสถานีต่างพยายามที่จะเสนอข่าวอย่างรวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ และเจาะลึก ไม่ว่าจะเป็นข่าวภายในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ข่าวกีฬา และข่าวดินฟ้าอากาศ

การปรับปรุงและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าว จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูงมาก ดังนั้น สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ซึ่งเป็นสถานี ของรัฐฯ จึงอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบในการแข่งขันดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณที่จะนำมาใช้ลงทุนในการปรับปรุงหรือผลิตรายการ ให้มีคุณภาพหรือแข่งขันกับสถานีวิทยุโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ได้

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่น่าสังเกต คือ รายการโทรทัศน์ของแต่ละสถานีฯมักจะต่างคนต่างทำ ไม่มีการวางแผนร่วมกันที่จะสนองความต้องการของสังคมให้ตรงจุดได้ จึงทำให้เกิดการจัดรายการหรือผลิตรายการค่อนข้างจะซ้ำซ้อนกัน รวมทั้งมีการเลียนแบบกันจนเกินความจำเป็น ดังนั้น รายการที่ปรากฏให้เห็น มักจะออกมาในรูปแบบเดียวกันหรือคล้าย ๆ กัน ก่อให้เกิดการแข่งขันกัน แบ่งกลุ่มผู้ชม-ผู้ฟังกลุ่มเดียวกัน ตลอดจนแย่งกันขายเวลา หรือโฆษณา ซึ่งถือได้ว่า เป็นการสูญเสียทรัพยากรและงบประมาณโดยไม่จำเป็น นอกจากนี้ การแข่งขันในลักษณะนี้บางครั้งทำให้คุณภาพเสียไปได้ เช่นการทำข่าวบางอย่างอาจผิดไปจากข้อเท็จจริง เพราะไม่มีการกลั่นกรอง ตัวอย่าง ข่าวตึก (โรงแรม) ถล่มที่โคราช ปรากฏว่า ข่าวเดียวกันแต่รายงานต่างกัน เป็นต้น

สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 เป็นสถานีฯที่มีสถานีเครือข่ายในทุกภูมิภาค จึงน่าจะมีศักยภาพในฐานะข่าวของส่วนภูมิภาคที่ดีมาก เพราะสามารถรายงานข่าวสดจากภูมิภาคได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว ดังนั้นหากพิจารณาถึงการแข่งขันในเรื่องสาระและเนื้อหา สถานีแห่งนี้น่าจะได้รับการเปรียบและสามารถที่จะพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะทำให้การใช้สถานีวิทยุโทรทัศน์ในส่วนภูมิภาคเพื่อการพัฒนาและบริการสังคมชนบทมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. การขาดแคลนงบประมาณ

เนื่องจากสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 เป็นของกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นของทางราชการโดยตรง ดังนั้นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานีฯทั้งหมดจึงขึ้นอยู่กับงบประมาณแผ่นดิน ซึ่งค่อนข้างจะจำกัด แม้ว่าสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยในส่วนภูมิภาคที่เป็นเครือข่ายของช่อง 11 จะได้รับความยินยอมให้มีโฆษณาได้บ้างก็ตาม แต่สถานีดังกล่าวก็ได้รับความสนใจจากผู้อุปถัมภ์รายการน้อยมาก

เมื่อมีผู้เช่าเวลาน้อยรวมทั้งงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับจึงมีจำนวนจำกัดจึงไม่เพียงพอสำหรับการจัดซื้อจัดหาเครื่องมือ อุปกรณ์ ที่ทันสมัยเพื่อที่จะพัฒนาและปรับปรุงในด้านเทคนิคและการขยายพื้นที่ของรัศมีการแพร่ภาพ รวมทั้งการปรับปรุงรายการอีกด้วย ในขณะที่การพัฒนาหรือการปรับปรุงรายการโทรทัศน์จำเป็นต้องใช้งบประมาณสูงมาก เช่น การทำข่าวที่มีคุณภาพโดยไม่มีโฆษณากงทำไม่ได้ เพราะต้องอาศัยงบประมาณสูง ซึ่งให้รัฐบาลช่วยเพียงฝ่ายเดียวคงทำไม่ได้ เพราะฉะนั้น การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตามจำเป็นต้องดำเนินงานในรูปแบบธุรกิจ โดยอาศัยรายได้ที่ได้มาจากค่าเช่าเวลาในการจัดการและค่าโฆษณาทั้งเงิน

อย่างไรก็ดี การที่จะให้สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยมีโฆษณาหรือควรจะให้เอกชนเข้ามาดำเนินการหรือไม่ ยังเป็นเรื่องที่ถกเถียงกันยังไม่จบสิ้น ดังปรากฏในคอลัมน์ “กล้าได้กล้าเสีย” ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันเสาร์ที่ 9 ธันวาคม 2538 ที่ว่า :-

“..... ล่าสุดก็มีข่าวออกมาอีกแล้วว่า กรมประชาสัมพันธ์จะยกทีวีช่อง 11 ให้เอกชนเข้ามาดำเนินการอย่างเต็มรูปแบบ แม้ในระยะแรกจะค่อย ๆ ถ่ายงานบางอย่างให้ และยังมีสัดส่วนหุ้นมากกว่าของเอกชนที่จะเข้ามาดำเนินการ

เรื่องที่จะให้ช่อง 11 ขยับขยายตัวเองด้วยการให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ หรือการที่จะขายโฆษณาเพื่อนำเงินจากส่วนนี้มาเป็นรายได้เงินเดือน มีการพูดถึงกันมาหลายครั้ง แต่ยังไม่เห็นข้อสรุปที่เป็นทางออกอย่างอื่น

แต่ข่าวล่าสุดที่บอกว่า เนื่องจากนายฯ บรรหาร ศิลปอาชา ไม่ค่อยจะสabarมณัช่อง 11 เท่าใดนัก เนื่องจากไม่ค่อยจะทันสมัย และไม่มีประสิทธิภาพอีกด้วย

คุณบรรหารพูดร้อยครั้งก็ถูกร้อยครั้ง เพราะช่อง 11 เป็นของรัฐบาล ที่มีกรมประชาสัมพันธ์ดูแลรับผิดชอบ ก็คงไม่ต่างไปจากระบบราชการไทย หรือรัฐวิสาหกิจบางแห่ง ที่ยังเช้าชามเย็น ไม่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย

ภาพเปรียบเทียบเหล่านี้ มันจึงแตกต่างจากภาคเอกชนอย่างเห็นชัด !!

เปรียบเทียบระหว่างช่อง 11 กับสถานีโทรทัศน์แห่งอื่น ๆ ก่อนข้างชัดเจน ทั้งด้านความแปลกใหม่ เทคโนโลยีต่าง ๆ รวมถึงการเสนอข่าวสารหรือรายการต่าง ๆ ดูจะทันสมัยและรวดเร็ว กว่าช่อง 11 จะย้ายอยู่เสมอว่า เมื่อเป็นรัฐบาลและไม่มีการโฆษณาเป็นรายได้สถานี ก็ทำกันตามมีตามเกิด ได้แค่ไหนก็เอาเท่านั้น ช่อง 11 มันก็เลยดูเหมือนจะห่วยไม่ได้รับความนิยมนจากประชาชน โดยทั่วไป ทั้ง ๆ ที่บางรายการนั้น มีสาระ มีคุณค่าอันเป็นประโยชน์

มันเป็นเพราะไม่มีโฆษณากระนั้นหรือ ที่ทำให้ช่อง 11 ว้าเหววังเวง ต่างกับช่องอื่น

พลิกกลับไป การเริ่มต้นอันนำมาสู่ช่อง 11 ในสังกัดกรมประชาสัมพันธ์นั้น ก็เพราะเหตุผลที่ต้องการให้บ้านนี้มีสถานีวิทยุ สถานีโทรทัศน์แห่งชาติ ซึ่งเป็นของรัฐจริง ๆ ในอันที่จะนำเสนอข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่ไม่อิงผลประโยชน์นำเสนอต่อประชาชน เรียกว่าเป็นสถานีโทรทัศน์ของรัฐจริง ๆ

ทั้งนี้ รัฐจะให้ความสนับสนุนในด้านงบประมาณ อันไม่ต่างไปจากบีบีซีของอังกฤษ ที่นำเงินภาษีของประชาชนมาเป็นค่าใช้จ่าย และดำเนินการในลักษณะ “พลับพลิก เทเลวิชั่น” แม้บีบีซีจะมีอายุยืนนานแต่ถือเป็นมาตรฐานระดับนานาชาติ ปัจจุบันก็ยังดำเนินการได้เป็นอย่างดีและได้รับการยอมรับกว้างขวาง

ช่อง 11 ก็เลยเป็นส่วนหนึ่งของแนวทางสถานีโทรทัศน์แห่งชาติ ด้วยการห้ามมิโฆษณาอย่างเด็ดขาด เพื่อไม่ให้ผลประโยชน์ทางการค้าเข้ามาเกี่ยวข้อง งบประมาณทุกอย่าง รัฐจะต้องอุดหนุนจนเจือ เพราะไม่มีรายได้จากทางอื่น

แต่เมื่อมองเรื่องนี้แบบอยากได้ของ แต่ไม่ยอมจ่ายเงินซื้อ คุณภาพและประสิทธิภาพมันก็เลงอกงยได้แค่ที่เห็น ๆ กันอยู่ ดังนั้น ปัญหาที่มันจึงอยู่ที่รัฐบาลว่าจะเอาอย่างไร ถ้าจะให้เอกชนเข้ามาทำ มันก็ต้องมีโฆษณา และคงไม่สามารถให้เป็นไปตามหลักการได้ สิ่งที่จะพิจารณาก็คือ

1. มันเหมาะสมหรือไม่ที่จะให้เอกชนเข้ามาดำเนินการ
2. จะทำอย่างไรกับผลประโยชน์ทางการค้าที่จะเกิดขึ้น

แนวคิดที่จะให้ช่อง 11 เป็นสถานีโทรทัศน์แห่งชาตินั้น เป็นเรื่องที่ดี แต่รัฐก็ต้องพึงเข้าใจด้วยว่า ทุกอย่างต้องมีค่าใช้จ่าย นั่นก็คืองบประมาณจะต้องเพียงพอ และการจัดการที่มีประสิทธิภาพไม่ใช่ปัญหาทำไม่ได้ก็ทำท่าจะ โยนให้เอกชนลูกเดียว เพราะกรณีนี้ต่างกับเรื่องอื่น.....”

อย่างไรก็ตามในสภาพปัจจุบัน สถานีวิทยุโทรทัศน์ทุกสถานียกเว้นสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 จำเป็นต้องหารายได้เลี้ยงตัวเองเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเรียบร้อย สถานีดังกล่าวจึงจำเป็นต้องจัดรายการ โอนอ่อนผ่อนตามความต้องการของผู้อุปถัมภ์รายการ ซึ่ง

ส่วนใหญ่มีกลุ่มหวังผลทางด้านการค้าเป็นสำคัญ จึงทำให้สถานีเองไม่สามารถจัดรายการที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยเฉพาะทางด้านศึกษาได้เท่าที่ควร สำหรับสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 นั้นหากรัฐบาลมีนโยบายที่แน่นอน ที่จะทำให้สถานีแห่งนี้เป็นสถานีของประชาชน หรือสถานีโทรทัศน์แห่งชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีวิทยุโทรทัศน์ในส่วนภูมิภาคซึ่งมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาและบริการสังคมชนบท รัฐบาลควรจะค้นหาช่องทางหรือวิธีการที่จะทำให้สถานีได้รับเงินสนับสนุนอย่างเพียงพอ เพื่อให้การผลิตรายการสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งจะบังเกิดผลประโยชน์สมดังเจตนารมณ์ที่วางไว้ทุกประการ

3. การขาดแคลนและการพัฒนาบุคลากร

เนื่องจากในปัจจุบัน หน่วยงานของทางราชการถูกจำกัดจำนวนของบุคลากรตามระเบียบของราชการที่ไม่ให้ มีการขยายจำนวนของบุคลากรหรือข้าราชการ ดังนั้น สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 จึงตกอยู่ในสภาพซึ่งบุคลากรที่มีอยู่ซึ่งมีจำนวนน้อยอยู่แล้ว ต้องปฏิบัติงานและภารกิจหน้าที่หลายอย่างเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการมีงบประมาณอย่างจำกัด ทำให้ไม่มีเวลาที่จะผลิตรายการให้มีคุณภาพหรือดีขึ้นกว่าเดิมได้ นอกจากนี้แล้ว เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ความสามารถ มีฝีมือและความชำนาญก็ถูกชักชวนไปทำงานที่อื่น โดยเฉพาะบริษัทและเอกชน กล่าวได้ว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐฯ จึงกลายเป็นแหล่งฝึกงานให้แก่ผู้อื่น

ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรโดยเฉพาะในด้านการผลิตรายการ (Program production) เป็นปัญหาที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะตลอดเวลาที่ผ่านมา ส่วนหนึ่งของบุคลากรในการผลิตรายการนั้น ได้เจริญเติบโตมาจากประสบการณ์ในการทำงานของตนเอง ในขณะที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งของรัฐและเอกชน ได้เริ่มผลิตบุคลากรทางด้านนี้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะการขาดแผนการใช้และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในสถานีโทรทัศน์ต่างจังหวัด ซึ่งใช้ข้าราชการประจำเป็นผู้จัดรายการซึ่งทำให้เกิดการหยุดนิ่งกับที่ในด้านความคิด หรือผู้ผลิตรายการซึ่งมิใช่ข้าราชการ แต่อาจขาดความรู้และความชำนาญ ล้วนแต่ส่งผลไปถึงคุณภาพของรายการทั้งสิ้น

“การพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดการยกระดับมาตรฐานของรายการ ซึ่งในขณะเดียวกันจะเป็นผลไปถึงการยกระดับของผู้ฟัง-ผู้ชมอีกด้วย โดยเฉพาะการทำหน้าที่ของสถานีวิทยุโทรทัศน์ในด้านการให้ข่าวสาร และความรู้ต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่ในความจริงโทรทัศน์ของประเทศเราไม่ได้สร้าง หรือพัฒนาบุคลากรเท่าที่ควร ไม่ได้สร้างผู้สื่อข่าวที่ดีเพียงแต่ใช้คนสวยหน้าตาดีอ่านพุดชัดเจน ไม่ได้พัฒนาคณะข่าวที่ดี ทั้งนี้เพราะการทำข่าวที่ดี ไม่ใช่การถามอย่างเดียว แต่จะต้องไปดูที่เขาพูดว่าเป็นจริงหรือไม่ และอย่างไร ไม่ใช่การวิพากษ์วิจารณ์หรือแสดงความคิดเห็นฝ่ายเดียว การทำข่าวที่ดีจะต้องดีแท้ความเป็นจริงและเจาะลึก สะท้อนความรู้สึกจากประชาชนอีกด้วย” (รายการคาตุ หูฟัง, 2538)

ดังนั้นถ้ามีการปรับปรุงและพัฒนาสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสนองความต้องการของท้องถิ่นหรือเพื่อพัฒนาและบริการสังคมชนบทอย่างแท้จริง ซึ่งหมายถึงสถานีฯ จำเป็นที่จะต้องผลิตรายการเพื่อท้องถิ่นด้วยตนเองอย่างหลากหลายแล้ว การพัฒนาบุคลากรของสถานีเองทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพ จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและละเลยไม่ได้

4. ความไม่ชัดเจนในรายการเพื่อพัฒนาและบริการทางสังคมชนบท

วิทยุโทรทัศน์เป็นสิ่งที่มียุทธศาสตร์ต่อการพัฒนาสติปัญญาของบุคคลต่อสังคม วัฒนธรรม และการเมืองการปกครองมากที่สุด โดยเฉพาะโทรทัศน์เป็นสื่อมวลชนที่น่าประทับใจที่เหมือนชีวิตจริงมากที่สุดให้แก่ประชาชน ดังนั้นโทรทัศน์จึงได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย จนกล่าวได้ว่าในชนบทนั้นไฟฟ้าไปถึงไหนโทรทัศน์ก็ตามไปถึงนั้น

นอกจากนี้โทรทัศน์ยังเป็นสื่อที่ง่ายแก่การรับรู้ สื่อมวลชนแขนงนี้จึงมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาสังคม โดยให้ทั้งการเรียนรู้ เสริมสร้าง ปลุกฝัง ความประพฤติ อุบาสัย ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมของผู้ชมโดยทั่วไป

เป้าหมายและทิศทางของวิทยุโทรทัศน์ในการพัฒนาและบริการสังคม หมายถึงเป้าหมายที่ให้ความรู้ ความเข้าใจและจิตสำนึกในความรับผิดชอบ ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาสังคมรวมทั้งการป้องกันและสกัดกั้นสิ่งดังกล่าวโดยการกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพฤติกรรมให้เป็นไปในทางที่เหมาะสม ส่วนทิศทางนั้นแบ่งออกเป็น สังคมเมือง กล่าวคือ สถานีวิทยุโทรทัศน์ควรผลิตรายการเพื่อเพิ่มพลังเศรษฐกิจ เพิ่มพลังวัฒนธรรม เสริมศักยภาพทางการศึกษา เสริมสร้างระบบสังคมการเมือง สนองความจำเป็นของสังคมมนุษย์ และสนองเอกลักษณ์ของสื่อ ส่วนรายการสังคมชนบทนั้น ควรผลิตรายการเพื่อยกระดับฐานะของเศรษฐกิจของประชาชน ยกกระดับการศึกษาและเพื่อคุณภาพชีวิต ดังนั้นเป้าหมายและทิศทางของรายการเพื่อพัฒนาและบริการสังคมชนบท จะรวมถึงสิ่งดังต่อไปนี้

1. วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี
2. การเมือง การปกครอง และกฎหมาย
3. การสาธารณสุข
4. การศึกษา ศิลป วัฒนธรรมและประเพณี
5. การเศรษฐกิจ
6. การบันเทิงและกีฬา
7. การเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม และ
8. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้แล้ว สถาบันวิทยุโทรทัศน์ควรเสนอรายการที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาที่คิดว่าเป็นปัญหาสังคม ซึ่งประชาชนควรจะให้ความสนใจเพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขได้แก่

1. ปัญหาเรื่องโรคเอดส์
2. ปัญหาเรื่องยาเสพติด
3. ปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อม
4. การเมืองการปกครอง
5. คุณภาพชีวิต และ
6. มรดกไทย

สำหรับสถาบันวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ขอนแก่น) ซึ่งเป็นสถานีเครือข่ายในส่วนภูมิภาคของกรมประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่รับผิดชอบในการนำเสนอรายการที่ดี มีประโยชน์ต่อประชาชนให้เป็นไปตามนโยบายของกรมประชาสัมพันธ์ ของรัฐบาลและตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งแผนของกรมและหน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนได้นำเวลาที่ได้รับการจัดสรรเวลาในการผลิตรายการเองประมาณร้อยละ 20 ให้หน่วยราชการทั้งส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคเผยแพร่โดยไม่มีโฆษณาธุรกิจ เดือนละ 80 รายการ หน่วยราชการจัดส่งข่าวบริการให้เผยแพร่เดือนละ ประมาณ 50 ข่าว ประชาสัมพันธ์สนับสนุนหน่วยงาน และโครงการต่าง ๆ ในพื้นที่เดือนละประมาณ 40 เรื่อง

ความรับผิดชอบของสถาบันวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ขอนแก่น) ที่ต้องแบ่งเวลาให้แก่ การศึกษา ข่าว สารคดี ปกป้อง ความบันเทิง และประชาสัมพันธ์หน่วยงานของรัฐ กล่าวได้ว่า สถานีดังกล่าวจำเป็นต้องเสนอรายการทั้งจากส่วนกลางและรายการส่วนท้องถิ่น จึงทำให้ไม่สามารถเสนอรายการเพื่อการศึกษาและบริการสังคมของท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ รวมทั้งยังประสบกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตรายการดังกล่าวอีกหลายอย่าง ได้แก่

1. ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร โดยเฉพาะบุคลากรที่มีความเข้าใจและมีความสามารถพอควรในการผลิตรายการประเภทนี้
2. การขาดการฝึกอบรมบุคคลทางด้านการผลิตและยังมีไม่มากพอ
3. ขาดอุปกรณ์และเครื่องมือในการผลิตที่ทันสมัยและเพียงพอ
4. ขาดงบประมาณในการผลิตรายการ ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตรายการจำเป็นต้องใช้งบประมาณสูง รวมทั้งความยากลำบากในการหาผู้อุปถัมภ์รายการอีกด้วย

อย่างไรก็ดี แม้ว่ารายการเพื่อพัฒนาและบริการสังคมของสถานีวิทยโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ที่ได้นำเสนอต่อผู้ชมในส่วนภูมิภาคโดยผ่านสถานีในเครือข่ายนั้นเป็นรายการที่ผลิตขึ้นมาโดยส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่รายการดังกล่าวประกอบด้วยเนื้อหาสาระหรือข่าวสารที่มีประโยชน์ต่อผู้ชมในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นของสื่อมวลชนที่มีต่อการดังกล่าว ดังปรากฏในบทความในคอลัมน์รายการ “บันเทิงทีวี” ของเจ้าวิมจ่อ ซึ่งตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันอังคารที่ 18 เมษายน 2538 ในหัวข้อเรื่อง “ทำเพื่อคนดูบ้าง” ได้กล่าวว่า :-

“..... ช่อง 11 ซึ่งมีใครต่อใครมักมองว่าทำงานอีตาดียึดยึดเป็นเต่าล้านปี ไม่หิวหิวเหมือนช่องอื่น

แต่ผมว่าบางครั้งเต่าก็อาจจะชนะกระต่ายได้เหมือนกัน เพราะมีหลายรายการซึ่งถือว่าเป็น “หมัดเด็ด” ของช่อง 11 ที่จะไว้คอยดึงดูดคู่ต่อสู้

อย่างเช่นรายการ “กฎหมายชาวบ้าน” ของพิธีกรชื่อดัง “ดำรง พุฒตาล” แม้จะดูว่าเป็นรายการค่อนข้างเครียดไป

ต้องยอมรับกันว่า รายการนี้ให้คุณประโยชน์มหาศาลสำหรับประชาชนที่ต้องอาศัยอยู่ในสังคมอันแสนวุ่นวายอย่างทุกวันนี้

การที่คุณดำรงเชิญนักกฎหมายมาร่วมรายการ แล้วมีการตั้งคำถามโดยให้ประชาชนตอบนั้น ผมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี

อย่างน้อยที่สุด ทั้งผู้ร่วมรายการและชาวบ้านหน้าจอทีวีจะได้มีความรู้ขั้นพื้นฐานในเรื่องกฎหมายไว้ใช้ในชีวิตประจำวัน

สิ่งที่ผมชอบรายการนี้ ก็ตรงที่การตั้งคำถาม ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบชาวบ้าน คนจนสามารถเข้าใจและสามารถสื่อสารกันได้ดีระหว่างรายการกับผู้ชม

อันนี้ผมถือว่าเป็น “หัวใจ” ของรายการ

คนดูเขาได้รับประโยชน์ ไม่ต้องเสียเวลาได้ควักกระเป๋าจ่ายเป็นค่าวิชาให้แก่ทนายความอีกด้วย

ผมอยากเห็นคุณดำรงทำรายการนี้ต่อไปนาน ๆ เพราะยังมีคนที่ด้อยโอกาสอีกมากมายครับ ที่ตกเป็นเบี้ยล่าง ถูกเอารัดเอาเปรียบในเรื่องของข้อกฎหมาย

หากเป็นไปได้ ทางรายการก็น่าจะเชิญผู้นำหมู่บ้าน ในต่างจังหวัดมาร่วมออกรายการเพราะอย่างน้อยเมื่อคนเหล่านี้กลับไป ก็จะนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่ให้แก่คนในหมู่บ้านอีกทอดหนึ่ง

ผมอยากเห็นช่องอื่น ๆ เจียดเวลาทำรายการอย่างนี้บ้าง อาทิตย์หนึ่งสัก 30 นาที ก็ยังดี ไม่ใช่เอารายการเกมโชว์ บ้าบอออกแต่อะไรก็ไม่รู้ มาคอยยัดเยียดคนดู

เสียเวลารับ.....!

อย่าคิดแต่เพียงในเชิงธุรกิจ ควรจะคิดถึงผลประโยชน์ที่ชาวบ้านเขาได้รับด้วย.....”

ความคิดเห็นดังกล่าวน่าจะสอดคล้องกับนโยบายของนายปิยะฉัตร วัชรภรณ์ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการดำเนินงานของกรมประชาสัมพันธ์ โดยได้กล่าวในรายการ 11 สนทนา ซึ่งแพร่ภาพทางสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 เมื่อวันที่ 27 มกราคม 2539 ว่า ... “สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ควรเน้นในเรื่องคุณภาพ ควรทำรายการให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน ทำให้ประชาชนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทั้งนี้เพราะโทรทัศน์ควรจะแข่งขันกันในเรื่องของการให้ความรู้ ต้องดูว่าคน (ผู้ชม) ได้อะไรบ้างจากโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นด้าน ศิลปวัฒนธรรม เอกสิทธิ์ของไทย ความรักชาติ และโดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพของเยาวชน เราต้องพยายามสร้างรายการของเราให้ดึงดูดน่าสนใจมากกว่ารายการของต่างประเทศ.....”

จากเหตุผลที่ว่า บุคคลนั้นจะใช้สื่อเพื่อสนองความพอใจของตน ดังนั้นสถานีวิทยุโทรทัศน์ของท้องถิ่น จึงจำเป็นจะต้องมุ่งศึกษาวิเคราะห์ ความต้องการ ความพึงพอใจของผู้ชมที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเสียก่อนที่จะผลิตรายการหรือนำรายการใด ๆ ก็ตามออกไปสู่เครื่องรับโทรทัศน์ โดยเฉพาะการพัฒนา รูปแบบและเนื้อหาของรายการเพื่อพัฒนาและบริการของสังคมชนบทนั้น จำเป็นจะต้องคำนึงถึง ความรู้สึนึกคิด ค่านิยม โลกทัศน์ ทักษะและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วัฒนธรรมพื้นบ้าน รวมทั้งการเสนอสาระความรู้จะต้องพิจารณาถึงภูมิปัญญาชาวบ้านอีกด้วย

สำหรับสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 (ขอนแก่น) ควรจะปรับบทบาทหรือหากเป็นไปได้ควรเปลี่ยนเป็น “โทรทัศน์ท้องถิ่นอีสาน” มากกว่าในปัจจุบันหรืออย่างน้อยที่สุดจะต้องมีความชัดเจนในรายการเพื่อพัฒนาและบริการสังคมในท้องถิ่น และในที่สุดอาจจะเป็นสถานีวิทยุ โทรทัศน์ที่บริการข่าวสาร สาระ บันเทิง ที่ผลิตจากท้องถิ่นแทบทั้งหมด นั่นคือทางเลือกใหม่ของผู้ชมชาวอีสานที่จะมีโอกาสเลือกชมรายการท้องถิ่นอีสาน ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

5. การรับภาระรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

เท่าที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์แต่ละแห่งไม่มีการประสานงานให้สอดคล้องกันที่จะทำให้รายการเพื่อการศึกษาแก่ประชาชนได้อย่างเต็มที่ รวม

ทั้งการผลิตและการเสนอรายการที่จัดทำในประเทศยังขาดเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้อง ส่วนรายการที่ผลิตจากต่างประเทศก็ยังขาดการควบคุมที่เพียงพอ ดังนั้น เนื้อหาของรายการจึงไม่ตอบสนองกับความต้องการของสังคมในการพัฒนาประเทศ ในขณะที่สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ทั้งส่วนกลางและในส่วนภูมิภาคจำเป็นต้องจัดสรรเวลาให้สำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ประมาณ 40 เปอร์เซ็นต์ของเวลาออกอากาศทั้งหมด ซึ่งปรากฏว่า เวลาดังกล่าวไม่เพียงพอและมักได้เวลาไม่เหมาะสมสำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ในขณะที่เดียวกันทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ดังกล่าวก็ไม่สามารถให้บริการรายการประเภทอื่น ๆ ได้อย่างเต็มที่ และทำให้ภาพพจน์ของสถานีมักถูกบุคคลทั่วไปมองว่า เป็นสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และกลุ่มผู้ชมที่มีได้สนใจในรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่จะไม่ค่อยติดตามชมรายการโทรทัศน์ของสถานีฯ อย่างต่อเนื่อง

อย่างไรก็ตามรัฐบาลได้มีนโยบายในการจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะ กล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2535 สมัยอดีตนายกรัฐมนตรี นายอานันท์ ปันยารชุน มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2535 อนุมัติให้หลักการที่จะอนุญาตให้เอกชนจัดตั้งสถานีวิทยุโทรทัศน์และดำเนินการบริการส่งวิทยุโทรทัศน์ในระบบ UHF จำนวน 5 ช่อง โดย 2 ช่องเปิดให้เอกชนเข้าประมูลเพื่อดำเนินการ ที่เหลือ 3 ช่อง คือ ช่องที่ 1 แบ่งเป็นช่องสำรองของรัฐบาล ช่องที่ 2 เพื่อการศึกษา และช่องที่ 3 เพื่อสาธารณประโยชน์ส่งเสริมการศึกษา 2 ช่องที่เปิดให้เอกชนเข้าประมูลให้เปิดประมูลทีละช่อง ส่วนช่องที่มีนโยบายให้เป็นช่องใช้สำหรับการศึกษา 1 ช่องนั้น กรม. ได้มีมติอนุมัติเมื่อวันที่ 14 กันยายน 2535

คณะรัฐมนตรี ได้กำหนดนโยบายเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์ไว้ 3 ข้อ คือ (1) ให้องค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย (อ.ส.ม.ท) ขยายเครือข่ายวิทยุโทรทัศน์เพื่อธุรกิจในประเทศ (2) ให้จัดตั้งสถานีแม่ข่ายวิทยุโทรทัศน์ สำหรับเครือข่ายของกรมประชาสัมพันธ์ที่ส่วนกลางเพื่อเป็นแหล่งแม่ข่ายถ่ายทอดรายการไปยังสถานีส่วนภูมิภาคและ (3) ให้คณะอนุกรรมการพิจารณาวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาตามที่คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติตั้งขึ้น โดยมีรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยเป็นประธานรับไปพิจารณาแนวนโยบายและวิธีการเกี่ยวกับการใช้วิทยุโทรทัศน์เพื่อศึกษาระยะยาว

มติดังกล่าวได้ระบุจัดสรรคลื่นวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอส เอฟ ไว้ 1 ช่อง เพื่อเป็นช่องสำหรับการศึกษาและได้มอบหมายให้หน่วยงานการศึกษาของรัฐ คือ ทบวงมหาวิทยาลัยเป็นเจ้าของเรื่อง

นอกจากนี้แล้ว จะมีการจัดตั้งสถาบันวิทยุโทรทัศน์การศึกษาอีกด้วย และหน้าที่ของสถาบันจะทำหน้าที่อย่างครบวงจร คือ

1. จัดสรรเวลาออกอากาศให้เหมาะสมเพียงพอแก่สถาบันต่าง ๆ ทั้งหมดทั่วประเทศไม่จำกัดว่าเป็นสถาบันของทบวงฯหรือไม่

2. มุ่งผลิตรายการเพื่อเสริมจ ะรายการปกติที่ออกอากาศของสถานีการศึกษาที่มีอยู่ เช่น ปัญหาสังคมบางเรื่องที่วิกฤติ เช่น เอดส์ เพื่อปลูกสำนึกและให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชน

3. เพื่อเป็นศูนย์กลางแหล่งผลิตรายการเพื่อช่วยสถาบันที่ยัง ไม่มีขีดความสามารถในการผลิตอย่างเพียงพอ

4. เป็นแหล่งผลิตและพัฒนาบุคลากรด้านวิทยุและโทรทัศน์บางประเภท เช่น มีหลักสูตรการฝึกอบรมผู้ผลิตรายการ เป็นต้น

5. ทำหน้าที่วิจัยและพัฒนาสื่อต่าง ๆ ทุกประเภท เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลมาตรฐานที่น่าเชื่อถือ พร้อมทั้งจะได้นำผลข้อมูลเหล่านี้ ไปวิเคราะห์และติดตามประเมินผลด้านคุณภาพของรายการ

นอกจากนี้แล้ว กรมการศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) ยังได้มอบหมายให้ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา จัดตั้งศูนย์ผลิตรายการโทรทัศน์และวีดิโอเทปเพื่อการศึกษา สำหรับผลิตรายการเพื่อการศึกษาออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ รวมทั้งสถานีโทรทัศน์ที่จะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต รวมรายการออกอากาศราว 1,000 รายการ โครงการนี้มีระยะเวลาดำเนินการระหว่างปี 2537-2540

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ภายในอนาคตอันใกล้นี้ รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของประเทศเราน่าจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นกว่าปัจจุบันอย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโดยเฉพาะในช่องใดช่องหนึ่ง ซึ่งจะทำให้การบริการทางการศึกษาได้เต็ม 100 % ในขณะเดียวกันสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ก็อาจไม่จำเป็นต้องจัดสรรเวลาสำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาอีกต่อไป ซึ่งจะทำให้การพัฒนาและปรับปรุงรายการเพื่อการพัฒนาและบริการสังคมชนบทและรายการประเภทอื่น ๆ ของสถานีฯสามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่